

Civilsamhället,
en historisk
översikt

Vart är vi på väg?

Civilsamhället,
en historisk
översikt

Vart är vi på väg?

”Man måste lära känna
det förgångna, för att
förstå det närvarande
och kunna inverka på
det kommande”

Hans Hildebrand

VILKA ÄR CIVILSAMHÄLLET?

Det finns minst ca. 240 000 ideella och idéburna organisationer, föreningar, stiftelser, samfälligheter, trossamfund och rörelser i Sverige

Organisationer som **inte** har i huvudsyfte att tjäna pengar och dela ut vinst, utan är byggda kring en idé, ideologi eller aktivitet

Det finns väldigt många fler oregistrerade nätverk, sammanslutningar, FB-grupper och så vidare. Samt alla enskilda initiativ av människor

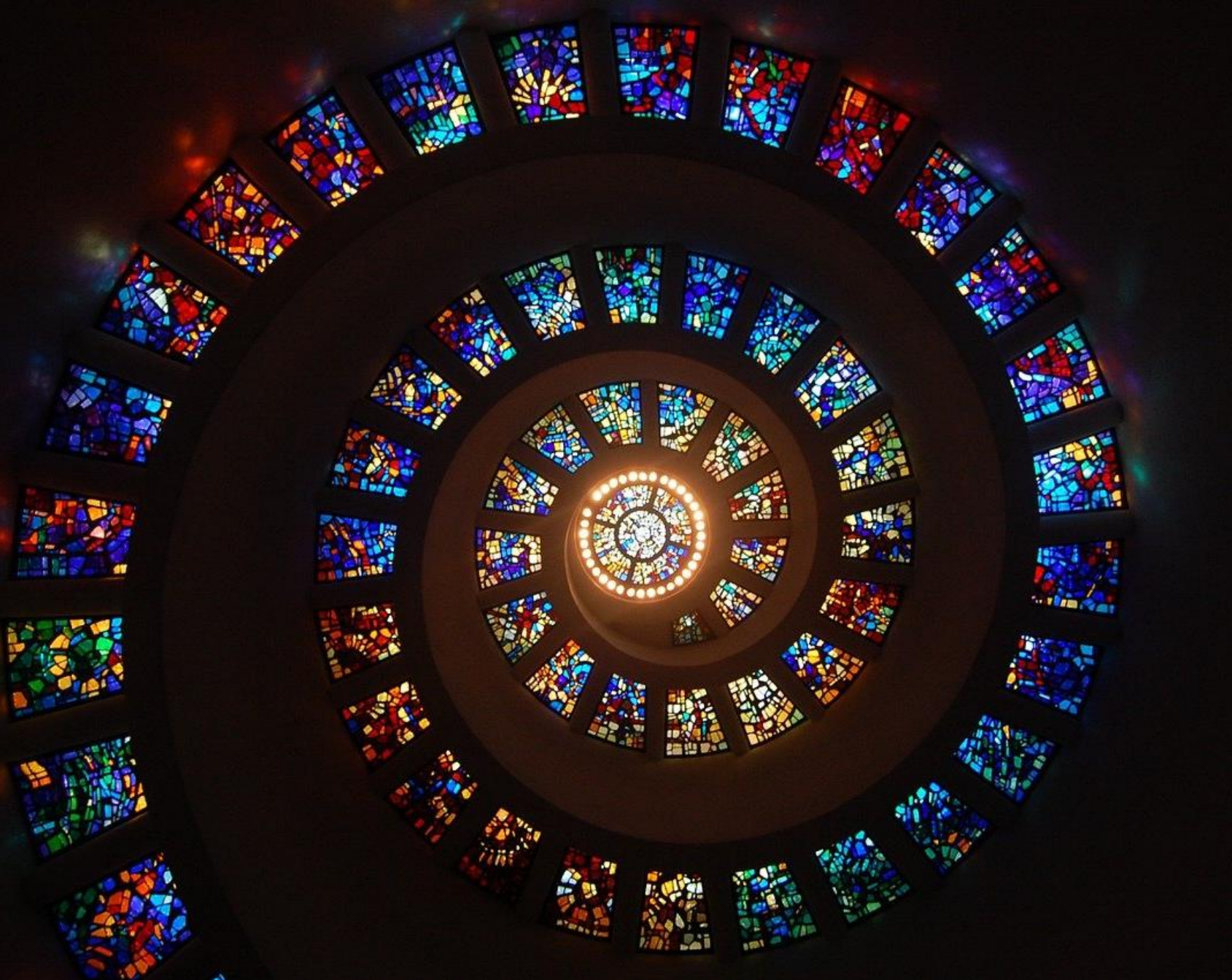

BEGREPPET CIVILSAMHÄLLE

Alla

- Föreningar
- Organisationer
- Nätverk
- Grupper
- Medborgerliga handlingar

som inte räknas till
företagsvärlden, offentlig
sektor eller familj/släkt och
vänner.

Ett historiskt
perspektiv:

Från sociala
behov till
folkrörelse

- Från 1800-talet och framåt var det en snabb, brokig framväxt av olika sällskap, cirklar och nätverk

Folkhemmet och Folkrörelserna

- Folkrörelserna lyfts fram som "civilsamhället" från 1850-talet och framåt
- Klassiska folkrörelser: fackförenings-, frikyrko- och nykterhetsrörelsen
- Sveriges första Folkets hus i Malmö år 1893, Sveriges första Folkets park i Hällefors år 1796
- Per Albin Hansson myntade begreppet Folkhemmet, år 1928

Hjältar,
men inte
hjeltemodiga?

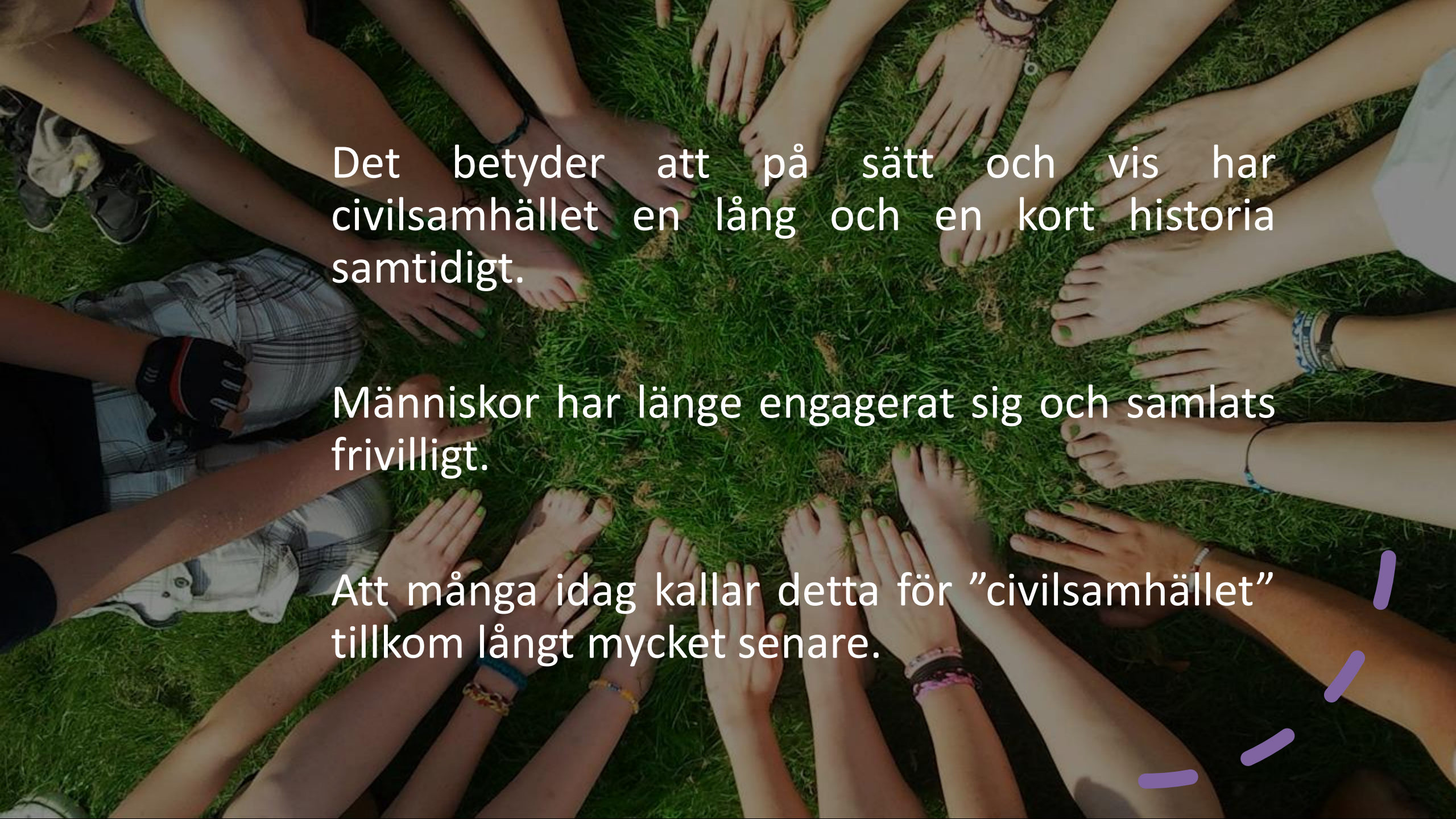
Den svenska modellen och ett tystlåtet civilsamhälle?

- Under åren 1930–1970 förknippas Sveriges historia med sociala reformer, en växande offentlig sektor och välfärdspolitik.
- Levnadsstandarden steg hastigt och människor flyttade från jordbruket och landsbygden in till städernas industrier.
- Att offentlig sektor växte innebar också en ny arbetsmarknad som dominerades av kvinnor.
- Under de här åren började det ske en förändring av bilden om de heroiska folkrörelserna som kämpade för frihet och demokrati till en mer lågmäld bild av intresseorganisationer som fanns jämsides den offentliga sektorn.

Civilsamhället i politiken

- I Sverige och senare delen av 70-talet började de klassiska folkrörelserna börja tappa sin glansperiod
- Nya rörelser attraherade unga människor och deras politiska engagemang
- År 1990 blir begreppet "det civila samhället" en officiell term inom EU

A top-down view of a group of people sitting in a circle on a green lawn. Their hands and feet are visible, reaching towards the center of the circle. Some people are wearing wristbands and a bicycle glove. The text is overlaid on the upper left portion of the image.

Det betyder att på sätt och vis har
civilsamhället en lång och en kort historia
samtidigt.

Människor har länge engagerat sig och samlats
frivilligt.

Att många idag kallar detta för "civilsamhället"
tillkom långt mycket senare.

Four purple decorative dashes of varying lengths and orientations are located in the bottom right corner of the image.

Innovationer från civilsamhället

A-kassa
Ambulansen och
ambulanshelikopter
Apotek
Barnbidrag
Basket, volleyboll och
många andra sporter
Bibliotek
Bostadsrätten
Brottsofferjour
BVC (startade som
"Mjölkdroppen")
Creative Commons
Demensvård
Fair trade
Fjällräddning
Folkhögskolor
Folktandvård
Fritidsbanken
Frivården
Färdtjänst
Förskola

Hemtjänst
Hjälptelefonlinjer
Hund i vården
Hörselklasser
Hörselvård
Klassmorfar
Kollektivhus
Kolloverksamhet
Komvux
Kvinnojourer
Matkooperativ
Minnesotabehandling (AA)
Missing People
MVC
Permobilien
Personlig assistans
Scouting
SFI
Sjukförsäkring
Sjuksköterskeutbildning
Självhjälpsgrupper (typ AA)
Sjöräddning

Skoldatatek
Skollunch
Social franchising
Studiecirklar
Studiemedel
Sveriges första
socialhögskola
Syncentraler
Syntolkad film
Talboks- och
punktskriftsbibliotek
Tjej- och
kvinnojoursverksamhet
Urban farming
Wikipedia

Bild av:

Ludvid
Sandberg

Forum Idéburna
organisationer
med social
inriktning
2019-05-16

Nuläge: röst eller service?

- Blickar man ut internationellt och jämför med Sverige syns de historiska spåren.
- Formen för civilsamhället i Sverige har en lång tradition av intressepåverkan och internationellt sett en låg andel regelrätt välfärdsproduktion.
- Sverige 3%, Norge 8%, Danmark 14%
- I nuläget pågår förändringar som påminner mer om hur det ser ut i andra länder.
- Civilsamhället växer, både gällande fler anställda och större ekonomi. Tittar man närmare syns dock en förskjutning, från röstbärande organisationer som minskar medan "service"/välfärds inriktade organisationer växer.

A wide-angle photograph of a two-lane asphalt road stretching straight into the distance. The road is flanked by fields of tall, dry grass and some scattered trees on the horizon. The sky is filled with large, dramatic clouds, with sunlight breaking through in the center, creating a bright glow. The overall mood is contemplative and open.

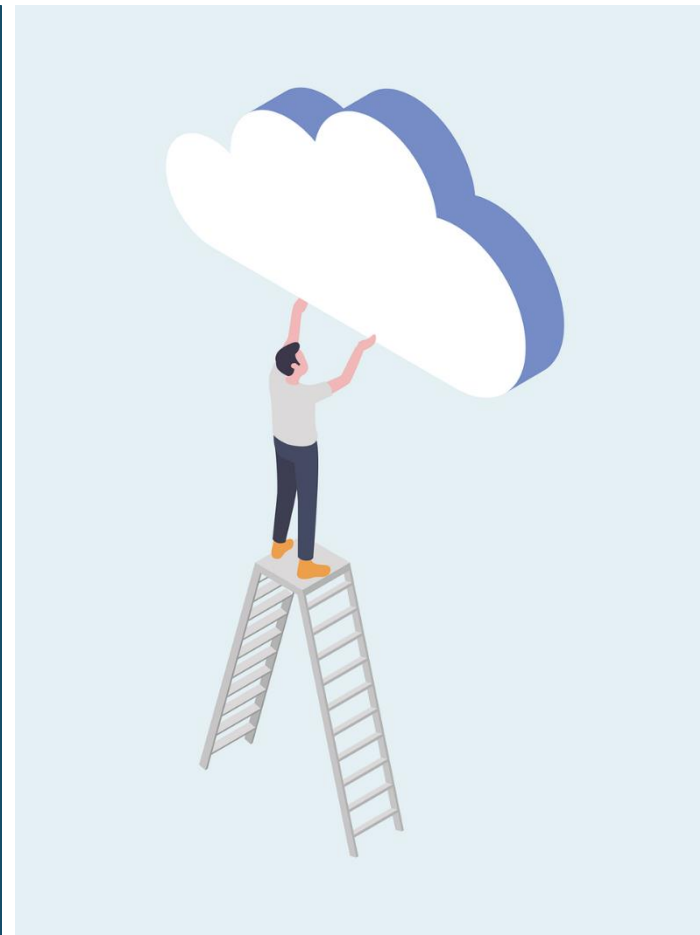
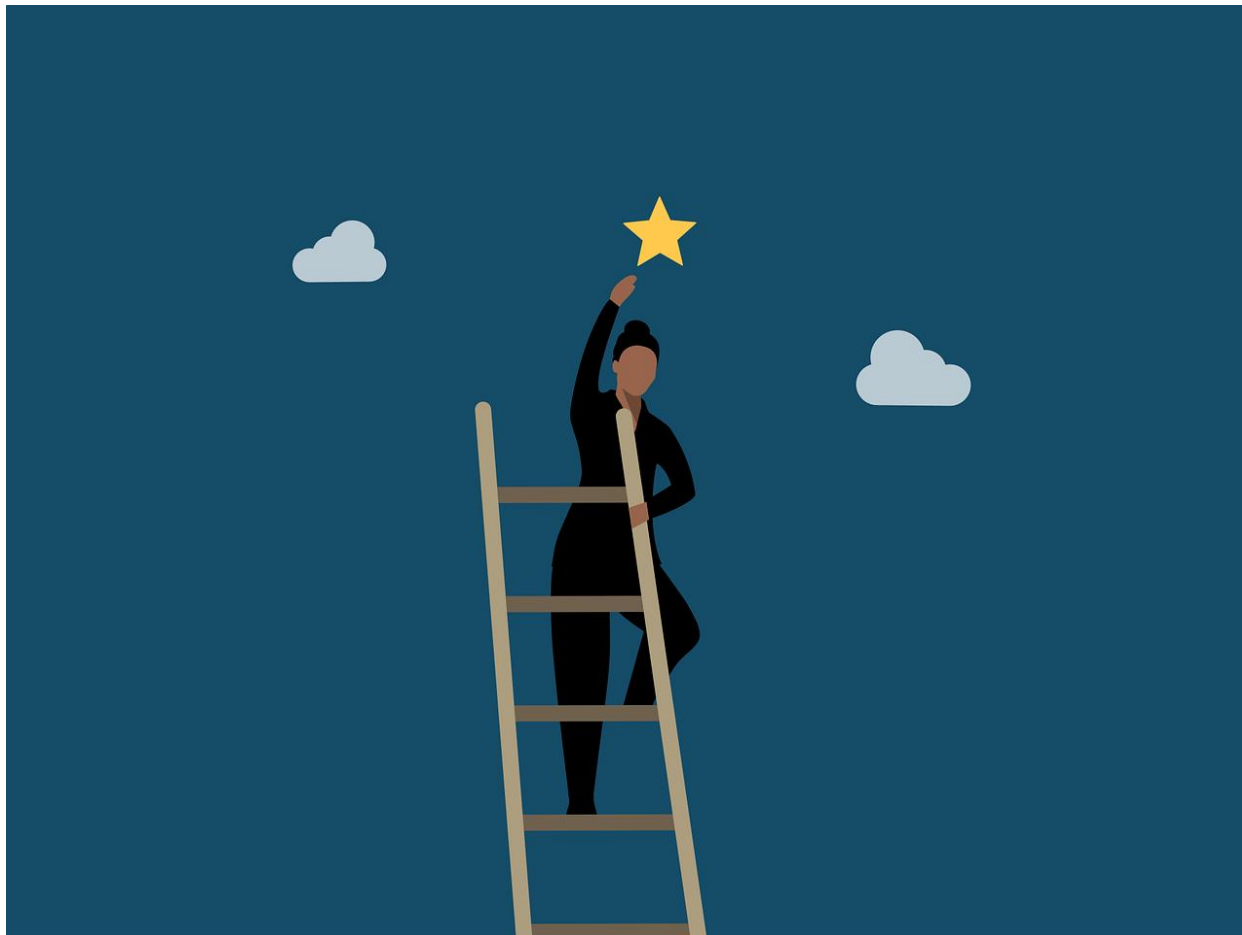
Vart ska vi?

*"It's not what you know,
it's who you know"*

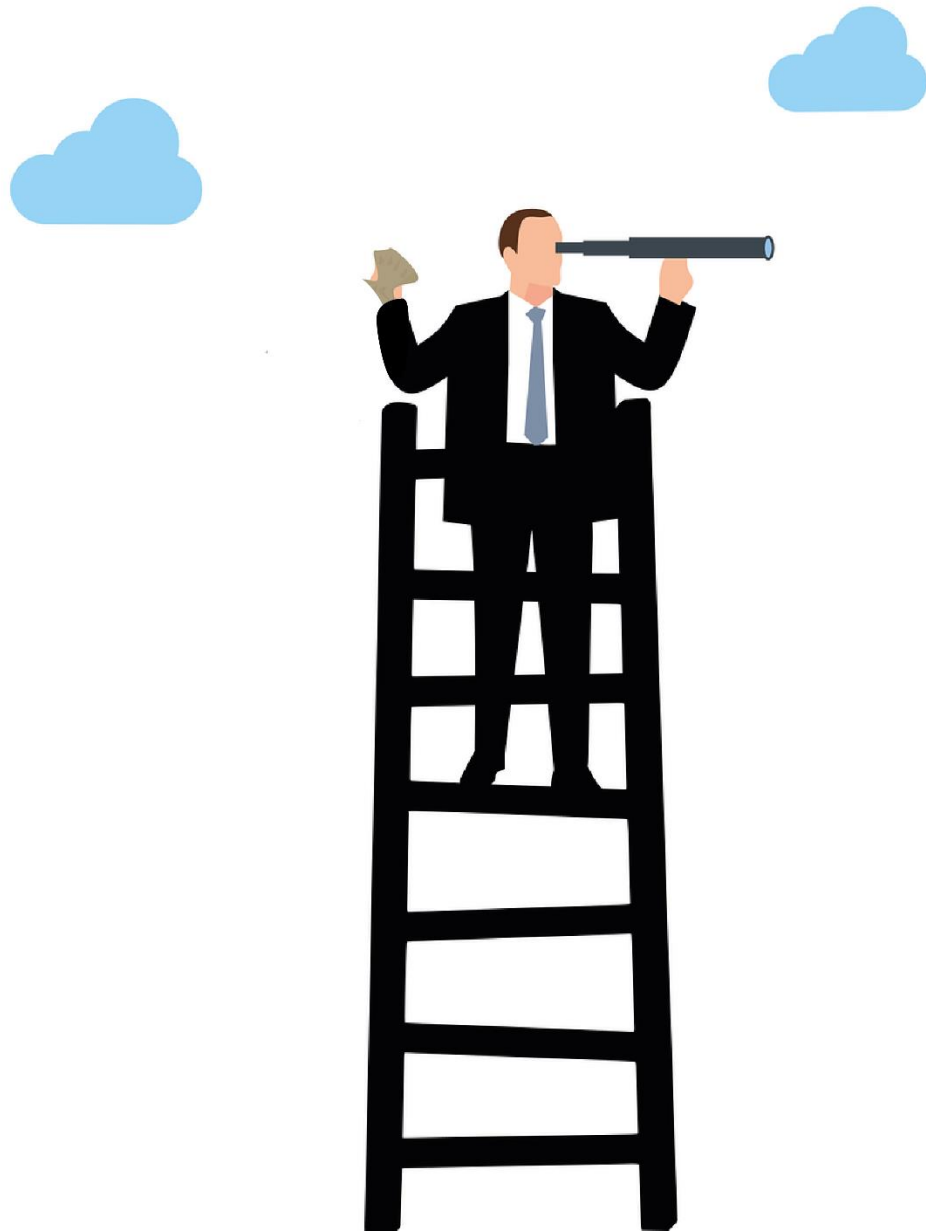
"The sky is the limit"

Eller är gränsen verksamhetsväggarna?

Utmaningen

Bjud in: Vem känner till något om det här?

Vem träffar mer den här målgruppen?

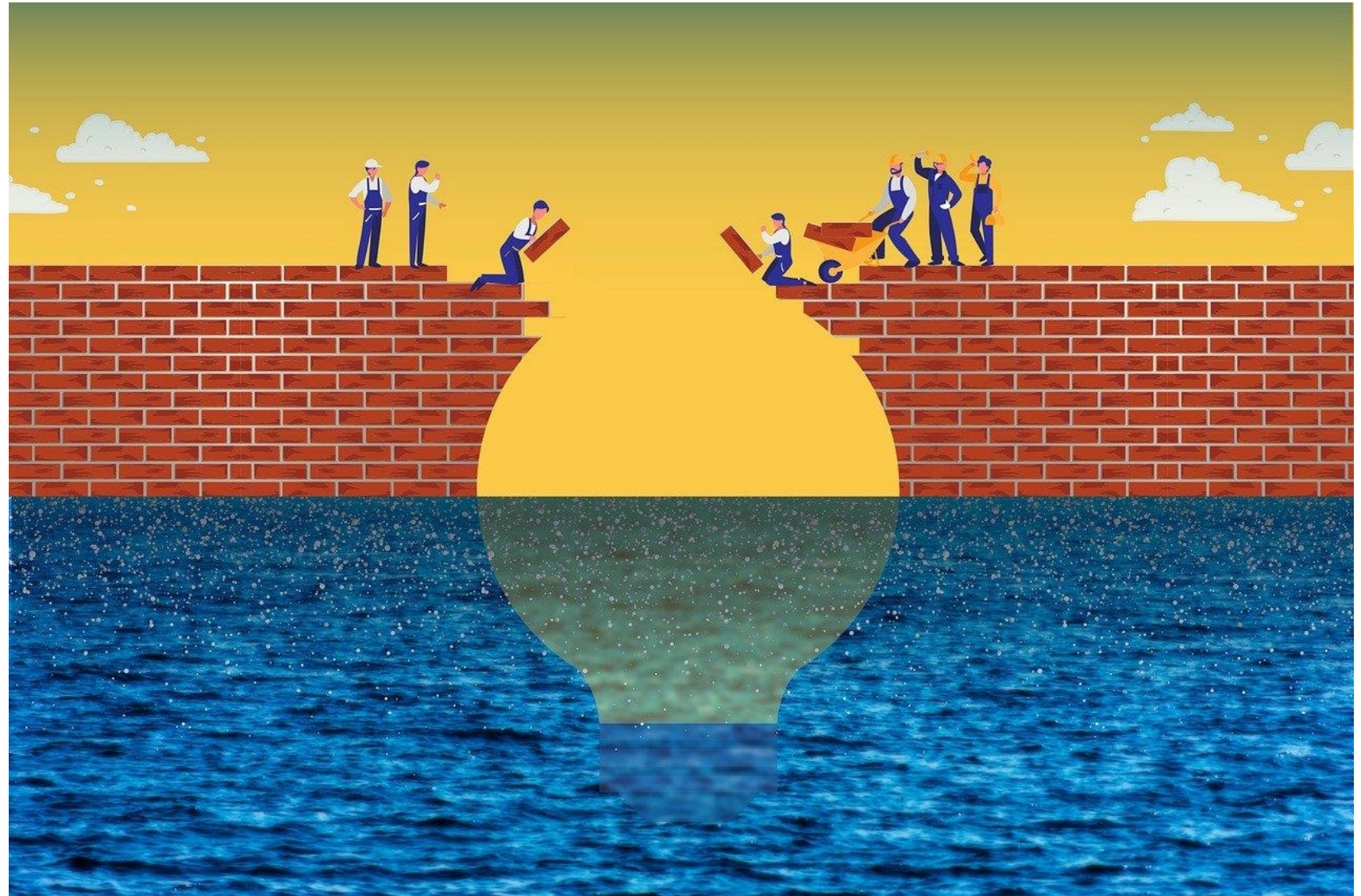
Tacka ja, om du blir inbjuden

Börja bygga lösningar

Relation och tillit

Vem ska våga?

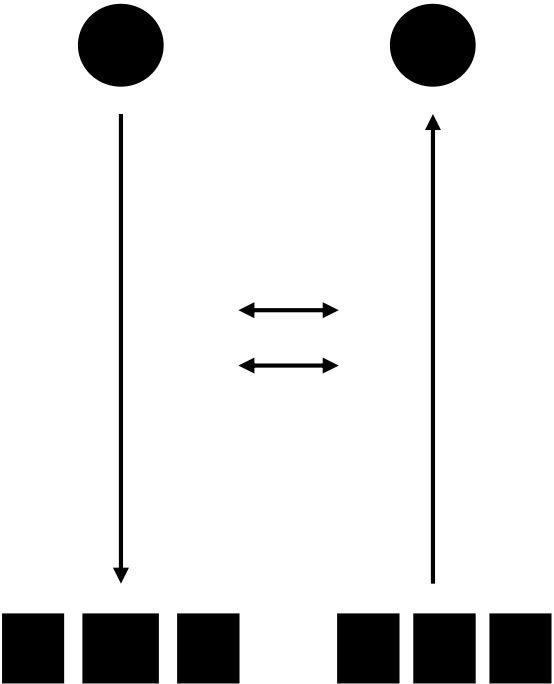

Vid samverkansbordet

Alla vid bordet kan bidra utifrån sin roll

Arbetar tillsammans

Struktur

Sammanfattningsvis:

- **Riv** verksamhetsväggarna, kom ihåg att andra möter samma målgrupp
- **Prata** med varandra
- **Lösningarna** kommer då
- Och på det sättet **kan vi tillsammans skapa bättre liv för våra invånare**

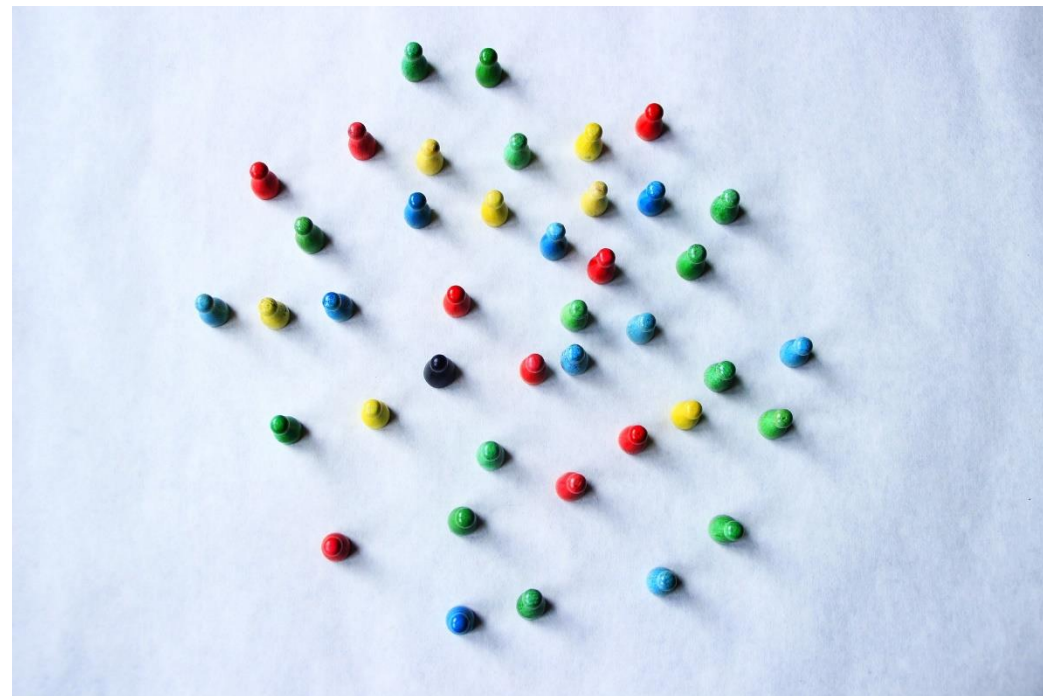
TACK!

Om ni har fler frågor eller funderingar,
välkomna att höra av er!

Paulina Van de Haar

Verksamhetsutvecklare, Möckelnföreningarna

Paulina.vandehaar@mockelnforeningarna.net

Referenser

Einarsson, T. & Wijkström, F. (Red.). 2021. *Det svenska civilsamhället – en introduktion*. Idealistas Förlag

Folkets hus och parker. (2022). *FOLKETSHUS- OCH PARKRÖRELSENS HISTORIA*.
<https://www.folketshusochparker.se/om-oss/folketshus-och-parkrorelses-historia/>

Jansson, T. 1985. *Adertonhundratalets associationer*. Almqvist och Aksell

Nachemson-Ekwall, S. 2021. *Dags att bry sig: så kan civilsamhället och den idéburna sektorn lyfta Sverige*. Ekerlids

Sanders, Elizabeth B.-N. & Stappers, Pieter Jan (2008). *Co-creation and the new landscapes of design*. CoDesign, 4(1), 5-18. <http://dx.doi.org/10.1080/15710880701875068>

Trädgårdh, L. (Red.). 2021. *Det svenska civilsamhället – en introduktion*. Idealistas Förlag